

AL-HIKMAH

Jilid	6	ISSN 1985-6822	2014
No.	2		1436

- DIMENSI HAFAZAN DAN RASIONAL DALAM KURSUS WAJIB FAKULTI PENGAJIAN ISLAM UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA ...3-14
Wan Ahsani Fadhilah Wan Mahmud Khairi & Muhamad Faisal Ashaari
- CABARAN DAN POTENSI MAJALAH DAKWAH BERBAHASA MELAYU DI MALAYSIA TERHADAP TREND PEROLEHAN PERBELANJAAN IKLAN (ADEX)...15-28
Shahrul Nazmi Sannusi
- AGENDA HASAN AL-BANNA DALAM PEMBANGUNAN INSAN MENERUSI PENULISAN KARYA *MAJMU'AT AL-RASAIL* ...29-42
Zainudin Hashim & Fakhru Adabi Abdul Kadir
- STRATEGI MODEL PEMBANGUNAN INSAN SEIMBANG PENGAJIAN AGAMA (PISPA) BERDASARKAN TEORI PERUBAHAN SOSIAL IBN KHALDUN DALAM PENGAJIAN AGAMA DI UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA ...43-52
Zaizul Ab. Rahman, Indriaty Ismail & Khaidzir Ismail
- PERLAKSANAAN PROGRAM TAKMIR SEBAGAI MEDIUM PENGIMARAHAN MASJID DI NEGERI SEMBILAN ...53-64
Shuhadak Mahmud & Iknor Azli Ibrahim
- PENGGUNAAN MODUL DAN BUKU BAHASA ARAB UNTUK ORANG AWAM ...65-77
Suhaila Zailani @ Hj. Ahmad & Nur Afifah Fadzil
- MEMBINA PENGISIAN BERPENGARUH DALAM MEDIA BAHARU MELALUI PENULISAN DAKWAH ...78-90
Ahmad Zahiruddin Mohd Zabidi & Faisal @ Ahmad Faisal Abdul Hamid
- PERLANGGARAN TATASUSILA AGAMA DALAM KALANGAN ANGGOTA POLIS DI IBU PEJABAT POLIS BUKIT AMAN, KUALA LUMPUR ...91-107
Nik Daud Raja Hussein & Rosmawati Mohamad Rasit
- PEMIKIRAN POLITIK DAN KENEGARAAN MUHAMMAD IQBAL .108-118
Abdullah Firdaus, Idris Zakaria & Mohd Nasir Omar
- KEPIMPINAN DALAM KISAH NABI SULAIMAN AS DENGAN HUDHUD ...119-128
Muhammad Amin Hasan, Mohd Azrul Jaafar Ahmad Irdha Mokhtar, Anuar Puteh, Zulkefli Aini & Mohamad Zulkifli Abdul Ghani
- THE REALISATION OF COVERING 'AURAT AMONG THE SUCCESSFUL WOMEN IN MALAYSIA ...129-143
Naemah Hamzah, 'Adawiyah Ismail, Mohd Ismail Mustari & Bushrah Basiron
- THE ROLE OF SHEIKH WAN AHMAD AL-FATANI IN THE MALAY PUBLICATIONS AND PRINTING IN THE MIDDLE EAST ...144-153
Ermy Azziaty Rozali

Al-Hikmah 6(2) 2014: 3-14

Dimensi Hafazan dan Rasional dalam Kursus Wajib Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia

The Rational of Memorizing Dimension in the Compulsory Course in
the Faculty of Islamic Study, Universiti Kebangsaan Malaysia

WAN AHSANI FADHILAH WAN MAHMUD KHAIRI
MUHAMAD FAISAL ASHAARI*

ABSTRAK

Gabungan pintar antara keupayaan berfikir dan hafazan merupakan aspek penting di dalam pengajian Islam untuk membina sebuah tamadun yang hebat seperti zaman kegemilangan Islam. Beberapa pengkaji berpandangan bahawa gabungan kedua elemen ini dilihat tidak mendapat tempat yang penting dalam pengajian Islam yang akhirnya menyumbang kepada kemerosotan itu. Justeru, kajian ini dijalankan bertujuan untuk menganalisis dimensi rasional dan hafazan dalam kursus-kursus wajib di Fakulti Pengajian Islam, UKM berdasarkan kepada persepsi pelajar. Kajian juga menganalisis hubungan antara persepsi pelajar terhadap kursus-kursus wajib fakulti dengan keputusan PNGK berdasarkan kepada aspek bahasa, isi pengajaran dan cara pengajaran. Kajian ini menggunakan metode kuantitatif menerusi instrumen soal selidik. Sebanyak 127 sampel diambil daripada responden yang terdiri dari pelajar tahun akhir lima buah jabatan di Fakulti Pengajian Islam. Hasil kajian mendapati kursus-kursus wajib fakulti mengandungi kedua-dua elemen hafazan dan rasional, namun majoriti kursus berkenaan berada pada aras yang rendah.

Kata kunci: *Kursus Wajib Fakulti, Hafazan, Rasional, Fakulti Pengajian Islam, Purata Nilai Gred Kumulatif (PNGK)*

ABSTRACT

The consolidation between the ability of analysing and memorising is an important aspect in Islamic studies to establish a great achievement as in the past during the glory era of the Islamic civilization. Some researchers view that the consolidation has not gained much attention in Islamic studies that led to the decreasing of the Islamic civilization. This study is intended to analyse the dimension of analysing and memorizing in the compulsory course in the Faculty of Islamic Studies, UKM based on the perception of the students. It also analyses the linkage between the perceptions of the students with their

achievement of PNGK. The study uses the method of quantitative through questionnaires. 127 samples have been collected from the final year students from five departments of the faculty. The results show that all courses have elements of analysis and memorization, but the majority of the courses are at a low level.

Keywords: *Compulsory Course, Faculty of Islamic Studies UKM, Analysing, Memorizing, Cumulative Grade Point Average (CGPA)*

PENGENALAN

Secara umumnya dunia Islam telah dikritik oleh beberapa sarjana Barat dan Islam apabila membincangkan tentang kemerosotan tamadun Islam. Mereka merujuk kelemahan itu berpunca dari kelemahan dalam sistem pendidikan (Qaradawi 1985; al-Ghazali 1991; Abdul Rahim 2006). Terdapat banyak kajian yang membincangkan tentang kelemahan pedagogi pendidikan khususnya dalam bidang Pengajian Islam sama ada dari aspek hala tuju bidang pengajian Islam, kaedah pengajaran dan pembelajaran yang digunakan serta kualiti individu lulusan bidang pengajian Islam (H. Abuddin 1997; Rahimin Affandi 2003; Reily 2010; Sabki & Hardaker 2013). Kesemua aspek ini secara tidak langsung menyentuh kesan pengaplikasian elemen rasional dan hafazan dalam bidang pendidikan.

Reily (2010) telah membuat perbandingan mengenai pencapaian Barat yang dilihat mengatasi pencapaian Islam dalam bidang saintifik jika dibandingkan dengan pencapaian umat Islam dalam bidang ini pada abad kedua. Kritikan beliau turut menyentuh tentang kelemahan berfikir rasional dalam memajukan kelompok sendiri jika dibandingkan dengan pencapaian positif yang telah dihasilkan oleh pihak Barat. Manakala sudut kelemahan dari aspek kaedah pengajaran dan pembelajaran yang digunakan dalam bidang pengajian Islam pula, Sabki dan Hardaker (2013) menyatakan bahawa kaedah penghafazan dilihat menjadi dominasi terpenting dalam mempelajari agama Islam tetapi hanya sedikit penumpuan yang diberikan terhadap kaedah pembelajaran melalui pemikiran rasional. Berdasarkan oleh Rahimin Affandi (2003) keadaan ini turut dialami dalam dunia pengajian Islam di tanah Arab apabila menyatakan terdapat beberapa pendekatan negatif yang diamalkan dalam pedagogi pengajaran agama Islam di universiti Timur Tengah seperti Universiti al-Azhar yang menggunakan pendekatan ala taqlid yang menafikan kebolehan kreativiti pelajar dan lebih berteraskan kepada eksklusif mazhab seperti mazhab Sunni dan telah menimbulkan sikap anti yang keterlaluan terhadap sistem pengajian Islam ala barat (*westphobia*) tanpa melihat kepada beberapa aspek positif yang wujud dalam sistem

tersebut. Menurut H. Abuddin (1997) pula, terdapat segolongan umat Islam yang mengamalkan sikap literalis dalam memahami ajaran al-Quran tanpa melihat kepada konteks sebab kepada ayat al-Quran dan Sunnah diturunkan. Selain itu, Che Noraini (2008) menjelaskan bahawa keadaan ini bertambah rumit apabila subjek yang diberikan tidak memenuhi keperluan semasa dan lebih menekankan kepada peristiwa dan isu-isu lampau dan berlaku di luar negara menjadikan para mahasiswa perlu mempunyai daya usaha yang lebih untuk mendapatkan ilmu tambahan di luar kuliah. Dalam penyelidikan yang dilakukan oleh Rahimin Affandi (2003) terdapat laporan mengenai kelemahan berfikir dan komunikasi yang betul dalam kalangan pelajar IPTA amnya dan pelajar IPTA Islam secara khususnya yang kemudiannya telah menyebabkan lulusan IPTA ini tidak mampu memenuhi keperluan pasaran kerja (job market).

Permasalahan-permasalahan di atas dikuatkan lagi dengan kajian yang dilakukan oleh sekumpulan pakar dalam bidang pengajian Islam berkenaan dengan hala tuju bidang Pengajian Islam di Malaysia (2010). Ia dilakukan oleh sekumpulan jawatankuasa induk yang diketuai oleh Zakaria Stapa dengan kerjasama pihak Kementerian Pengajian Tinggi. Kajian ini telah menunjukkan bahawa persepsi terhadap mutu pelajaran yang mengandungi elemen pemikiran kritis dan kreatif mendapat nilai min yang rendah dalam kalangan responden pensyarah iaitu 3.1 dan begitu juga dengan budaya penyelidikan yang melibatkan pemikiran rasional menurut persepsi responden turut mempunyai nilai yang rendah iaitu sebanyak 3.24. Daripada hasil kajian yang sama dapatan dari persepsi majikan mengenai kebolehan pasaran pelajar lulusan pengajian Islam dari aspek pemikiran kritis, kreatif dan inovatif juga menunjukkan nilai min yang rendah iaitu sebanyak 3.25. Ini bermakna, tumpuan keseimbangan tentang aspek ini kurang mendapat tempat dalam pedagogi pengajian Islam. Hal ini telah disuarakan sejak lama dahulu oleh Sheikh Yusuf al-Qaradawi. Al-Qaradawi (1985) telah menyimpulkan sejak 1980-an lagi bahawa keadaan umat Islam mempunyai daya fikir yang jumud, kerdil dan sempit, selalu mengikut dan tidak berdaya menyebabkan umat Islam menjadi lemah. Oleh itu, keadaan ini perlu kepada satu kemahiran yang dapat menutupi kelompongan yang wujud dalam bidang pendidikan dan lebih difokuskan kepada bidang pengajian Islam. Kelompongan tersebut adalah kelemahan institusi dan tenaga pengajar dalam menggalakkan pembangunan minda para pelajarnya. Dalam kajian ini pembangunan minda tersebut merujuk kepada pemikiran rasional yang mengatasi aras ketiga Taksonomi Bloom iaitu aras Aplikasi, Sintesis dan Penilaian. Kajian yang dilakukan oleh Mohd Najib (1997) menerangkan bahawa taksonomi ini merupakan satu set asas susunan dalam menentukan aras-aras kognitif dan seterusnya memudahkan

tenaga pengajar untuk menguji keupayaan pembelajaran para pelajar. Taksonomi ini banyak dilakukan dalam kajian yang melibatkan bidang pendidikan berdasarkan kepada pengalaman pendidikan di Malaysia selama 50 tahun yang ditulis oleh Nik Azis dan Noraini pada tahun 2008, sama ada di peringkat sekolah rendah sehingga ke peringkat pengajian tinggi seperti kajian yang dilakukan oleh Chee Kim Mang (2002), Daniel (2002) dan Mohd Fadzil (2008).

OBJEKTIF KAJIAN

Matlamat kajian ini secara umumnya ialah untuk mengkaji persepsi pelajar mengenai pengaplikasian kemahiran pemikiran rasional dan hafazan dalam kursus-kursus wajib fakulti yang mesti diikuti oleh semua pelajar Fakulti Pengajian Islam, UKM. Secara lebih khususnya, objektif kajian ialah untuk:

1. Mengenal pasti dan menganalisis pengaplikasian elemen hafazan dan pemikiran rasional dalam kursus-kursus wajib fakulti
2. Menganalisis persepsi pelajar terhadap kursus-kursus wajib fakulti dengan indeks pencapaian akademik (PNGK) mereka.
3. Menganalisis hubungan antara persepsi pelajar terhadap kursus-kursus wajib fakulti dengan keputusan PNGK berdasarkan kepada aspek bahasa, isi pengajaran dan cara pengajaran.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini menggunakan kaedah penyelidikan kuantitatif untuk menganalisis pengaplikasian elemen hafazan dan pemikiran rasional dalam kursus-kursus wajib fakulti. Dalam kajian ini, soal selidik yang merupakan instrumen utama dianalisis secara deskriptif bagi menghuraikan ciri-ciri responden, penilaian prestasi pelajar. Analisis juga dijalankan secara korelasi untuk mendapatkan faktor yang berhubung dengan pemboleh ubah yang bersandar iaitu nilai PNGK responden dengan pemboleh ubah tidak bersandar iaitu faktor bahasa, isi pengajaran dan cara pengajaran. Satu kajian rintis telah dilakukan bagi menambah baik nilai kebolehpercayaan soal selidik dan mendapatkan maklumbalas mengenai kefahaman responden terhadap soalan-soalan yang telah dikemukakan dalam soal selidik tersebut.

Hasil kajian rintis ini melibatkan seramai 30 orang responden yang terdiri daripada para pelajar tahun akhir Fakulti Pengajian Islam mendapati semua konstruk mempunyai aras kebolehpercayaan yang tinggi iaitu 0.810. Bagi setiap konstruk pula, nilai kebolehpercayaan

bahagian A ialah 0.801, bahagian B ialah 0.817 dan bahagian C ialah 0.813. Untuk penentuan skor penyelidik menggunakan pemeringkatan 'skala lima mata' dengan mewakili 'Sangat Setuju' sebagai nilai skor tertinggi dan 'Sangat Tidak Setuju' yang mewakili nilai skor terendah. Skor pemeringkatan ini hampir sama dengan Skala Likert. Skala likert memberi peluang untuk memilih yang lebih tepat di samping itu pemeringkatan likert digunakan kerana ianya mempunyai tahap kebolehppercayaan yang tinggi sehingga 85 peratus. Responden yang terpilih terdiri dari lima buah jabatan di Fakulti Pengajian Islam, UKM iaitu Jabatan Pengajian Syariah, Jabatan Pengajian Usuluddin dan Falsafah, Jabatan Pengajian al-Quran dan Sunnah, Jabatan Pengajian Arab dan Tamadun Islam dan Jabatan Pengajian Dakwah dan Kepimpinan. Soal selidik ini telah diedarkan sendiri oleh penyelidik kepada para responden selepas mereka menghadiri kuliah dan tutorial.

HASIL ANALISIS DAN PERBINCANGAN

Sebanyak 200 soal selidik telah diedarkan kepada para responden dan sebanyak 127 orang responden yang memberikan maklum balas yang lengkap dalam kajian ini. Hasil analisis telah mendapati nilai Alfa Cronbach pada bahagian B (I) adalah 0.875 iaitu mempunyai manakala bahagian B (II) adalah 0.780. Nilai Alfa Cronbach pada Bahagian C adalah 0.828.

Profil responden

Keseluruhan demografi pelajar yang terlibat ditunjukkan pada Jadual 1. Sebahagian besar responden terdiri daripada pelajar perempuan iaitu sebanyak 66.1 peratus dan majoriti responden berumur dalam lingkungan 20 hingga 22 tahun iaitu sebanyak 59.9 peratus. Selain itu sebahagian besar responden merupakan pelajar lepasan STPM iaitu sebanyak 41.7 peratus diikuti dengan pelajar lepasan diploma iaitu sebanyak 36.2 peratus dan STAM sebanyak 21.3 peratus. Para responden sebahagian besarnya mewakili Jabatan Pengajian al-Quran dan Sunnah iaitu sebanyak 26.0 peratus diikuti dengan Jabatan pengajian Syariah dan Jabatan Pengajian Usuluddin dan Falsafah iaitu sebanyak 24.4 peratus, Jabatan Pengajian Dakwah dan Kepimpinan sebanyak 19.7 peratus dan Jabatan Pengajian Arab dan Tamadun Islam 5.5 peratus. Secara keseluruhannya sebanyak 15.8 peratus pelajar memperoleh nilai PNGK yang 'Cemerlang' dan terdapat 83.3 peratus berada pada tahap 'Kepujian' dan 0.8 peratus pelajar berada pada tahap 'Gagal' dan sebanyak 99.2 peratus responden aktif berpersatuan sama

ada memegang jawatan sebagai Pengerusi/Yang Dipertua Persatuan, Exco atau Ahli jawatankuasa kelab/persatuan.

Jadual 1 Latar belakang pelajar

No.	Demografi (n=127)	Kategori	Frekuensi	Peratus (%)
1.	Jantina	Lelaki	43	33.9
		Perempuan	84	66.1
2.	Umur	20-22 tahun	75	59.9
		23-25 tahun	44	35.0
		26-28 tahun	5	4.0
		29 tahun ke atas	2	1.6
3.	Latar belakang Pendidikan	STAM	27	21.3
		STPM	53	41.7
		Diploma	46	36.2
4.	Jabatan	Pengajian Al-Quran dan Sunnah	33	26.0
		Pengajian Syariah	31	24.4
		Pengajian Usuluddin dan Falsafah	31	24.4
		Pengajian Dakwah dan Kepimpinan	25	19.7
		Pengajian Arab dan Tamadun Islam	7	5.5
5.	Taraf Pencapaian Akademik	Gagal	1	0.8
		Lulus	0	0.0
		Kepujian	100.0	83.3
		Cemerlang	19	15.8
6.	Tahap Penglibatan dalam persatuan	Pengerusi/YDP	8	6.3
		Exco	65	51.2
		Jawatankuasa Kecil/ahli biasa	53	41.7
		Tiada jawapan	1	0.8

Elemen hafazan dan pemikiran rasional dalam kursus (PPPY)

Di dalam bahagian ini, responden menilai elemen hafazan dan pemikiran rasional berdasarkan kepada pengalaman masing-masing semasa proses pembelajaran ketika sesi kuliah atau tutorial. Berdasarkan kepada persepsi responden terhadap penekanan para pensyarah sewaktu proses pengajaran dalam kuliah dan tutorial, sebahagian besar responden menyatakan kursus-kursus wajib fakulti

berada dalam kelompok yang mengandungi kedua-dua elemen 'Hafazan' dan 'Analisis' iaitu sebanyak 9 subjek manakala 4 subjek lagi tergolong dalam kelompok yang mengandungi elemen 'Analisis' sahaja. Tiada subjek yang tergolong dalam kelompok 'Hafazan' semata-mata. Ini menunjukkan bahawa input dalam ketiga-tiga belas subjek ini mengandungi elemen 'Rasional', bukan semata-mata hafazan sahaja. Ini seperti yang ditunjukkan di dalam jadual 2.

Jadual 2 Elemen hafazan dan pemikiran rasional dalam kursus PPPY

Kategori elemen	Nama Kursus	Kekerapan	%
Hafazan sahaja	Tiada	0	0.0
Analisis sahaja	Metodologi Dakwah	68	53.5
	Kepimpinan dan Pengurusan Islam	69	54.3
	Akhlag dan Tasawuf	59	46.5
	Kaedah Penyelidikan	69	54.3
	Pengantar Qiraat dan hafazan	87	68.5
Hafazan dan Analisis	Metodologi Fiqh	73	57.5
	Metodologi al-Quran dan Hadis	93	73.2
	Fiqh Ibadah dan Munakahat	80	63.0
	Fiqh Muamalat dan Jinayat	80	63.0
	Fiqh Sirah	65	51.2
	Sejarah dan Tamadun Islam	72	56.7
	Akidah islam	75	59.1
Pemikiran Islam Semasa	65	51.2	

Jadual di atas menunjukkan bahawa keadaan kursus wajib di Fakulti telah berjaya menyeimbangkan aspek hafazan dan analisis dengan baik. Selain itu, pelajar juga telah diminta menilai setiap kursus berdasarkan kepada enam aras *bloom taxonomy*. Di dalam persediaan mengajar, pensyarah telah menetapkan sesuatu aras yang tertentu yang ingin dicapai di dalam setiap kursus bergantung kepada nature kursus dan juga kepada PEO (Objektif Pendidikan Program) dan HPP (Hasil Pembelajaran Program). Kajian mendapati bahawa pelajar telah menilai bahawa terdapat 4 kursus wajib fakulti (PPPY) tidak mengandungi elemen hafazan iaitu kursus Metodologi Dakwah, Kepimpinan dan Pengurusan Islam, Akhlak dan Tasawuf dan Kaedah Penyelidikan manakala 9 kursus lagi mengandungi kedua-dua elemen Hafazan dan Analisis.

Jadual 3 Hasil analisis kursus PPPY berdasarkan aras dalam Taksonomi Bloom

Aras Taksonomi Bloom	Subjek	Kekerapan	Peratus (%)
Pengetahuan (Aras pertama)	Pengantar Qiraat dan Hafazan	50	39.4
Kefahaman (Aras Kedua)	Fiqh Sirah	35	27.6
	Sejarah dan Tamadun Islam	44	34.6
Aplikasi (Aras Ketiga)	Metodologi Dakwah	53	41.2
	Metodologi Fiqh	51	40.2
	Metodologi al-Quran dan Hadith	39	30.7
	Fiqh Ibadah dan Munakahat	44	34.6
	Fiqh Muamalat dan Jinayat	47	37.0
	Kaedah Penyelidikan	41	32.3
	Akhlak dan Tasawuf	46	36.2
	Akidah Islam	40	31.5
	Pemikiran Islam Semasa	38	29.9
	Kepimpinan dan Pengurusan Islam	51	40.2
	Fiqh Sirah	35	27.6

Berdasarkan kepada Jadual 3, hasil analisis secara umum berdasarkan kepada penilaian pada setiap aras telah mendapati terdapat satu kursus wajib fakulti berada pada aras Pengetahuan manakala dua kursus lagi berada pada aras Kefahaman. Manakala terdapat 10 buah kursus berada pada aras Aplikasi dan tiada kursus berada pada aras Analisis, Sintesis dan Penilaian. Penilaian pelajar menunjukkan bahawa masih terdapat kursus-kursus wajib yang masih lagi berada pada aras Pengetahuan dan Kefahaman. Hasil kajian ini menunjukkan bahawa kursus tersebut belum berkeupayaan membantu pelajar berfikir rasional. Selain itu 10 kursus lagi berada pada aras Aplikasi namun aras ini masih dalam kelompok aras pemikiran tinggi yang paling minima.

Hubungan antara persepsi pelajar terhadap kursus-kursus wajib fakulti dengan keputusan PNGK Korelasi Spearman telah dipilih dalam menganalisis arah dan kekuatan hubungan antara Penilaian Keseluruhan Gred Kumulatif (PNGK) dengan persepsi pelajar dan hubungan antara faktor-faktor yang mempengaruhi pemikiran rasional (bahasa, isi pengajaran dan cara pengajaran) dengan nilai PNGK pelajar. Hasil analisis korelasi ditunjukkan dalam Jadual 4 dan

menunjukkan bahawa kesemua pemboleh ubah tidak bersandar adalah signifikan pada nilai aras signifikan ($p < 0.01$) dan ($p < 0.05$).

Jadual 4 Hubungan persepsi pelajar terhadap kursus-kursus wajib fakulti dengan keputusan PNGK

Hubungan Pemboleh ubah	Signifikan	Spearman Rho
Keseluruhan Penguasaan terhadap kursus wajib fakulti dengan keputusan PNGK	0.003	-.272**
Bahasa dengan nilai PNGK	0.004	-.258**
Isi Pengajaran dengan nilai PNGK	0.042	-.187*
Cara Pengajaran dengan nilai PNGK	0.023	-.207*

*Correlation is significant at the level 0.05 level (one tailed)

**Correlation is significant at the level 0.01 level (2- tailed)

Berdasarkan keputusan hasil analisis antara PNGK dengan Penilaian Keseluruhan Penguasaan Pelajar terhadap kursus-kursus wajib fakulti (PPPY) berdasarkan Taksonomi Bloom telah mendapati nilai $r=0.272$ iaitu nilai koefisien korelasi Spearman adalah 0.272 yang mempunyai tahap hubungan negatif yang sederhana. Hasil analisis kajian ini telah mendapati kriteria yang ada hubungan antara kedua-dua pemboleh ubah adalah signifikan kerana nilai p value = 0.003 iaitu < 0.01 . Oleh kerana nilai $p < 0.01$ maka sebarang perubahan Persepsi terhadap Penguasaan Penilaian responden terhadap kursus-kursus wajib fakulti berdasarkan Taksonomi Bloom akan menyebabkan perubahan negatif yang sederhana tetapi signifikan pada PNGK responden.

Keputusan hasil analisis korelasi antara PNGK dengan faktor bahasa dalam pemikiran rasional pelajar telah mendapati nilai $r=0.258$ iaitu nilai koefisien korelasi Spearman adalah 0.258 yang mempunyai tahap hubungan negatif yang sederhana. Hasil analisis kajian ini telah mendapati kriteria yang ada hubungan antara kedua-dua pemboleh ubah adalah signifikan kerana nilai p value = 0.003 < 0.01 . Nilai korelasi koefisien adalah negatif/tidak searah. Oleh kerana nilai $p < 0.01$ menunjukkan bahawa sebarang perubahan nilai PNGK pelajar akan menyebabkan perubahan negatif/tidak linear yang sederhana tetapi signifikan pada faktor Bahasa yang berkemungkinan mempengaruhi elemen pemikiran rasional.

Keputusan hasil analisis korelasi antara PNGK dengan faktor isi pengajaran dalam pemikiran rasional pelajar telah mendapati nilai $r=0.187$ iaitu nilai koefisien korelasi Spearman adalah 0.187 yang mempunyai tahap hubungan korelasi yang sangat lemah. Hasil analisis kajian ini telah mendapati kriteria yang ada hubungan antara kedua-dua pemboleh ubah adalah signifikan kerana nilai p value = 0.042 iaitu

<0.05 . Nilai korelasi koefisien adalah negatif/tidak searah. Oleh kerana nilai $p < 0.05$ maka sebarang perubahan nilai PNGK pelajar akan menyebabkan perubahan negatif/tidak linear yang rendah tetapi signifikan pada faktor isi pengajaran yang berkemungkinan mempengaruhi elemen pemikiran rasional.

Keputusan hasil analisis korelasi antara PNGK dengan faktor cara pengajaran dalam pemikiran rasional pelajar telah mendapati nilai $r = 0.207$ iaitu nilai koefisien korelasi Spearman adalah 0.207 yang mempunyai tahap hubungan korelasi yang sangat lemah. Hasil analisis kajian ini telah mendapati kriteria yang ada hubungan antara kedua-dua pemboleh ubah adalah signifikan kerana nilai $p \text{ value} = 0.023$ iaitu < 0.05 . Nilai korelasi koefisien adalah negatif/tidak searah. Oleh kerana nilai $p < 0.05$ maka sebarang perubahan nilai PNGK pelajar akan menyebabkan perubahan negatif/tidak linear yang rendah tetapi signifikan pada faktor cara pengajaran yang berkemungkinan mempengaruhi elemen pemikiran rasional.

Kesemua hasil analisis korelasi berkemungkinan mempengaruhi elemen pemikiran rasional namun begitu tahap hubungan korelasinya berada pada tahap sederhana dan sangat lemah disebabkan oleh beberapa faktor seperti bilangan responden yang tidak mencukupi untuk mendapat 95 peratus nilai kebolehpercayaan berdasarkan kepada Krejcie dan Morgan (1970) yang memerlukan responden sebanyak 159 orang dalam populasi responden sebanyak 270 orang. Namun begitu, penyelidik hanya memperoleh maklum balas sebanyak 127 orang.

Berdasarkan kepada hasil analisis pengaplikasian elemen hafazan dan pemikiran rasional serta analisis korelasi dalam soal selidik ini, secara keseluruhannya menggambarkan bahawa elemen hafazan dan pemikiran rasional digunakan dalam proses pembelajaran dalam kuliah dan tutorial di FPI, UKM malah mempunyai potensi yang mempengaruhi perkembangan pemikiran rasional menurut perspektif pelajar iaitu dari aspek bahasa, isi pengajaran dan cara pengajaran. Keputusan analisis ini juga menunjukkan bahawa elemen pemikiran rasional dalam majoriti kursus PPPY di FPI, UKM berada pada aras ketiga Taksonomi Bloom iaitu aras Aplikasi. Namun begitu aras ini berada dalam kategori aras tinggi yang paling minima dalam taksonomi ini walaupun universiti telah berusia 44 tahun sejak penubuhannya pada tahun 1970.

Hasil kajian ini juga sedikit sebanyak memperakukan kenyataan yang dikeluarkan oleh sarjana Barat seperti Reily (2010) dalam bukunya yang bertajuk *The Closing of the Muslim Mind*. Beliau telah membuat perbandingan mengenai pencapaian Barat yang dilihat mengatasi pencapaian Islam dalam bidang saintifik jika dibandingkan dengan pencapaian umat Islam dalam bidang ini pada abad ke-21.

Kritikan beliau turut menyentuh tentang kelemahan berfikir rasional dalam memajukan kelompok sendiri jika dibandingkan dengan pencapaian positif yang telah dihasilkan oleh pihak Barat. Hal ini demikian kerana walaupun dari sudut isi pengajaran kursus wajib mengandungi kedua-dua elemen Hafazan dan pemikiran rasional ianya masih lagi belum mampu terkehadapan dalam memimpin isu semasa masyarakat di samping menonjolkan hasil kajian yang memberangsangkan kepada pihak Universiti Kebangsaan Malaysia jika dibandingkan dengan Fakulti Sains dan Teknologi, Fakulti Kejuruteraan dan Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan seperti yang terdapat dalam data yang telah dikeluarkan oleh *QS World University Ranking* dengan kerjasama *Intelligence Unit* pada tahun 2013.

PENUTUP

Pelajar merupakan kelompok manusia yang diasuh dan dididik melalui individu atau sesebuah institusi yang mendapat kepercayaan daripada masyarakat ataupun golongan tertentu sama ada pendidikan tersebut merupakan pendidikan berbentuk formal atau secara tidak formal. Pelajar yang berkualiti mempunyai nilai rasionaliti terbaik yang bertepatan dengan kehendak al-Quran dan hadith kerana akal manusia mempunyai had dan keupayaan yang terbatas dan bukannya bersifat mutlak. Oleh itu dalam meningkatkan kualiti kebolehan upaya rasionaliti pelajar perlu kepada peningkatan dan pengukuhan bahasa, cara pengajaran dan isi pengajaran ketika proses pengajaran dan pembelajaran dalam kuliah dan tutorial. Beberapa langkah inovasi seperti pengajaran merentasi kurikulum sebagai satu usaha meningkatkan dan mengukuhkan bahasa, cara pengajaran dan isi pengajaran yang bersesuaian perlu diterapkan proses pengajaran, pembelajaran dan soalan-soalan peperiksaan selari dengan perkembangan semasa dan bersesuaian dengan kemampuan pelajar selain daripada membina kemampuan dalam aspek hafazan sematamata.

RUJUKAN

- Abdul Rahim Abdul Rashid. 2006. *Agenda Perubahan Pengurusan Sumber Manusia dan Kerjaya*. Kuala Lumpur: Utusan Publication & Distributors Sdn.Bhd.
- Al-Ghazali, Muhammad. 1991. *Kay fa Nafhamu al-Islam*. Iskandariyyah: Dar al-Da'wah.
- Bailey K. D. 1978. *Methods of Social Research*. New York: Fee Press.

- Chee Kim Mang. 2002. Menilai Pendekatan Pembelajaran dengan Menggunakan Taksonomi Bloom Pembelajaran. *Jurnal Pendidikan*. 14: 39-44.
- Che Noraini, Hasan Langgulung. 2008. Islamic Religious Curriculum in Muslim Countries. *Bulletin of Education and Research*, 30(1):1-19.
- Daniel Hasni Mustapha. 2002. Tesis: An Investigation into performance in English and Critical Thinking between Two English Couses. Selangor: University Putra Malaysia.
- H. Abuddin Nata. 1997. *Filsafat Pendidikan Islam I*. Jakarta: Logos Wacana Ilmu.
- Mohd Fadzil Che Amat. 2008. *Tesis: Kesan Kaedah Inkuiri Koperatif Berbantuan Multimedia ke atas Prestasi Kemahiran Proses Sains Bersepadu, Pemikiran Saintifik dan Sikap dalam Sains dalam Kalangan Pelajar-pelajar Sekolah Kebangsaan*. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.
- Mohd Najib Ghafar. 1997. *Pembinaan dan Analisis Ujian Bilik Darjah*. Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Rahimin Affandi Abdul Rahim. 2003. Konsep fiqh semasa dan penyelidikan hukum Islam alternatif: Satu analisa terhadap APIUM. *Prosiding Wacana Pendidikan Islam peringkat Kebangsaan siri 2*. FPI: UKM.
- Robert, R. Reilly. 2010. *The Closing of the Muslim Mind*. Wilmington: Intercollegiate Studies Institute.
- Sabki, A. I. A., & Hardaker, G. (2013). The madrasah concept of Islamic pedagogy. *Educational Review*, 65(3), 342-356.
- al-Qaradawi, Yusuf. 1985. *Ayna al-Khalal*. Al-Qahirah: Dar al-Sahwah.

*Muhammad Faisal Ashaari
Jabatan Pengajian Dakwah dan Kepimpinan,
Fakulti Pengajian Islam,
Universiti Kebangsaan Malaysia.
Mel-e: faisal@ukm.edu.my